

ערכתי וחיברתי בס"ד
בחסד ה' עליו הצב"י
נדיה אטון הי"ו



פרשת בשלה שבת שירה ט"ז בשבט

אתר אור הנר

לכל קוראי עלון אור הנר היקרים,
בס"ד זיכנו ה' יתברך להקים את אתר "אור הנר".
אתר אור הנר נועד להיות שליח נאמן להפצת תורה
ויראה, להאיר את אור הנשמה האלוהית המופעם בכל
יהודי ויהודייה. באתר מתנגנים זה לצד זה שיעורים
עמוקים ונשגבים במרחבי התורה - בהלכה, באגדה,
במוסר, בפרשת השבוע, ובדברי חז"ל.

מידי שבוע נוספים תכנים חדשים:

שיעורים, מאמרים, סרטונים - המעוררים את הלב
ומרחיבים את הדעת. מצורף בזה קוד QR סרקו את
הברקוד ותקבלו את כל השיעורים הסרטונים והעלוני.

יהי רצון שנזכה לראות בבנין בית מקדשנו

ותפארתנו, ובא לציון גואל

ברחמים גדולים ובאחדות

עם ישראל, אמן,

בברכת שבת שלום ומבורך.



זמני השבת

יום שישי ו"ב שבט

בניסת שבת: 16:56

יום שבת ו"ג שבט

יציאת שבת: 17:48

ר"ת: 18:23

יום ראשון ו"ד שבט

ערב ט"ז בשבט

לא אומרים תחנון במנחה

הזמנים לפי אופק באר שבע

דבר העורך ג

מעלת שבת שירה ו

מעלת פרשת המן ז

דיני קדימה בברכות ח

סדר ליל ט"ז בשבט יב

הלכות ט"ז בשבט יד



דבר העורך

"ויצעק אל ה' ויורהו ה' עץ וישלך אל המים וימתקו המים"

הרב שך זצ"ל. בצעירותו, בעת שברח מאימת המלחמה באירופה, הצליח לאחר מאמצים עילאיים להשיג אשרת כניסה (סרטיפיקט) לארץ ישראל עבורו ועבור בני משפחתו. זו הייתה הצלת חיים פשוטה כמשמעה. ביום הנסיעה, כשעמדו כבר מוכנים עם המזוודות המעטות שלהם, גילה הרב בחרדה כי האשרה אבדה. הוא חיפש בכל פינה, הפך את הבית, אך המסמך הגורלי נעלם כאילו בלעה אותו האדמה. הרב שך ובני משפחתו נותרו מאחור, שבורי לב, כשחבריהם עולים על הרכבת והאונייה בדרך אל החופש. באותם רגעים, המציאות נראתה מרה מנשוא, משפחתו של מרן הרב שך הרגישו תחושה של אובדן ותסכול מוחלט, אומנם הרב חיזקם בדברים שלא לעולם חוסן, ואין רע שיורד מן השמים - ועלינו להאמין שהכל הוא רק לטובה.

חודשים ספורים לאחר מכן התברר גודל הנס. האונייה שעליה היו אמורים לעלות נתפסה, וכל נוסעיה נשלחו למחנות הסגר בתנאים קשים מנשוא, וחלקם אף לא שרדו את התלאות. דווקא העיכוב ברוסיה, שנראה באותו רגע כטרגדיה נוראה, הוא שהוביל בסופו של דבר להצלתם בדרך אחרת ובטוחה יותר. לימים, כשסיפר הרב שך את הסיפור, הוא הדגיש כי באותו רגע של איבוד המסמכים היה נראה שהכל רע ומר, אך בדיעבד התברר שה"מר" היה המציל הגדול ביותר שלו ושל כל משפחתו.

נזכור אפוא, שגם כשאנו עומדים מול "מרה", ה' מורה לנו את ה"עץ". עלינו רק להשליך את האמונה שלנו לתוך המציאות, ולהבין שגם אם כעת הטעם קשה - המטרה הסופית היא "וימתקו המים". יהי רצון שנוזכה תמיד לראות את הטוב הגנוז בכל ניסיון, יזכנו ה' שבת שלום ומבורך.

הנכון להתגלות, והקושי שאנו חווים הוא הכלי שבו הישועה מתעצבת. מסופר על יהודי יקר, אמיד, שחי באירופה במאה הקודמת. אותו יהודי עסק במסחר בין-לאומי והיה עליו לעלות על ספינת קיטור גדולה שיצאה מהנמל לטיסה גורלית עבור עסקיו, חוזה שהיה אמור להציל את משפחתו מחובות כבדים. בדרך לנמל, נתקלה הכרכרה שלו בבוץ טובעני,



הסוסים נאבקו והגלגלים נשברו. האיש מצא את עצמו עומד בגשם, צופה מרחוק בעשן הספינה המתרחקת מהחוף. הוא נותר בודד על הרציף, ליבו שבור ומרירות עמוקה מילאה את נפשו. הוא זעק אל השמיים: "למה זה מגיע לי? כל עמלי ירד לטמיון בגלל מזל רע".

באותו ערב, התבשר העולם על טרגדיה נוראית: אותה ספינה עלתה על שרטון בלב ים וטבעה עם כל המטען והנוסעים שעליה. באותו רגע, המרירות של הבוקר - אותו בוץ מעכב ואותה תקלה "מרגיזה" - הפכה לדבש. האיש הבין שהעיכוב שנראה כ"מר" ורע, היה בעצם הדרך שבה ה' שמר על חייו. המרירות של הרציף הייתה המתקנות של ישועתו.

סיפור מפעים על מבט זה מסופר על מרן

פרשת בשלח מציבה בפנינו את אחד המעברים החדים ביותר בנפש האדם - מרגעי השיא של שירת הים ותחושת הדרור העילאית, אל המציאות השוחקת והצחיחה של המדבר.

כבר מיד שהם עוברים מים סוף, הם הולכים שלושה ימים במדבר ולא מוצאים מים.

אך כבר בתחנה הראשונה - 'מרה', קורה הניסיון היותר קשה, עם ישראל נמצא מול מים שאינם ראויים לשתיה, ועל כך מתפרצת תלונת העם: "מה נִשְׁתֶּה?".

תגובתו של הקדוש ברוך הוא למשה רבנו טומנת בחובה יסוד אמוני כביר: "וַיֹּרֶה ה' עֵץ, וַיִּשְׁלַךְ אֶל הַמַּיִם - וַיִּמָּתְקוּ הַמַּיִם".

חכמינו במדרש עומדים על נקודה מפתיעה: העץ שמשה השליך למים לא היה עץ פרי מתוק, אלא עץ "הרדופני" - עץ מר ורעיל מטבעו.

ומבאר השפת אמת (פרשת בשלח) עיקרון עמוק: המתקנות לא נוצרה יש מאין, היא הייתה קיימת בתוך המים כל הזמן, אלא שהייתה נסתרת תחת מעטה של מרירות. הפעולה של משה לא שינתה את המציאות החיצונית, אלא גילתה את הטוב הגנוז בה. התורה מלמדת אותנו שדווקא דרך ה"עץ", המסמל את כוח האמונה והחיבור לתורה, ניתן להבין שהמרירות אינה רע מוחלט, אלא שלב הכרחי בדרך למתיקות גדולה יותר.

בחיים של כל אחד מאיתנו ישנם רגעים של "מרה" - תקופות שנראות חשוכות וניסיונות שמעוררים בנו תחושת מרירות. לעיתים נדמה לנו שהמציאות קשה ורעה, אך המבט התורני הבוגר דורש מאיתנו להבין שהמר הוא לעיתים התרופה המדויקת עבורנו. המתקנות כבר שם, מחכה לרגע



דבר תורה לסעודה שניה

"מה תצק אל, דבר אל בני ישראל ויסעו":

האור החיים שואל גם הוא את השאלה המתבקשת - מה פירוש המלים "מה תצק אל", וכי יש פסול בתפילה לקב"ה? ועוד הוא שואל, מה פשר המשך הפסוק "דבר אל בני ישראל ויסעו", הרי באותה עת טרם נבקע הים, ולהיכן "ייסעו"? ובתשובה לשאלות אלה הוא מפרש את הפסוק כך: כידוע, בני ישראל עבדו במצרים עבודה זרה, ועל כן כשקברו לים סוף, מידת הדין קטרגה ואמרה "מה נשתנו אלו מאלו", ישראל אינם ראויים להצלה בזמן שעל המצרים נגזרים מוות וכליה (ועוד יותר התעורר הקטרוג, כאשר אמרו "הלוא טוב לנו עבוד את מצרים" כמבואר בפסוקים). על רקע זה, אומר הקב"ה למשה - התשובה לקטרוג זה אינה בתפילה, אלא במעשה מצד בני ישראל: אם יתעצמו בכל לבם במידת האמונה, יזכו בכך להגביר עליהם את מידת הרחמים. לכן, צווה עליהם בשמי לנסוע קדימה אל הים, גם כשהדבר נראה כרע תמוה ובלתי מובן; ועל ידי שיעשו כך, תתגבר מידת הרחמים על מידת הדין וייושעו.

וזהו "מה תצק אל", לא התפילה היא הפתרון למצב שנוצר ולקטרוג מידת הדין, אלא מעשה בפועל של התעצמות באמונה - "דבר אל בני ישראל ויסעו", עוד לפני בקיעת הים [ולכן נאמר קודם "דבר אל בני ישראל ויסעו", ורק לאחר מכן מצווה הקב"ה את משה להרים את ידו ולבקוע הים].



דבר תורה לסעודה ראשונה

"ויהי ביום השביעי יצאו מן העם ללקוט ולא מצאו"

שואל כאן הצדיק רבי מאיר'ל מפרימישלן: לשון "מצאו" מורה על דבר שהיה ואבד. והרי שבבת לא ירד מן לישראל: מדוע נאמר בכתוב "ולא מצאו"? אלא אומר רבי מאיר'ל - לשון הכתוב שלפנינו מוסברת היטב, על פי המדרש המובא בלקוט שמעוני: כשהודיע משה לעם, שבבת לא ירד המן לישראל, ביקשו דתן ואבירים לעשות מדברי משה רבנו צחוק, כדי להוריד את קרנו בעיני העם. מה עשו? הלכו שבבת לפנות בוקר ופיזרו מסביב למחנה ישראל כמויות של מן, שלקטו בערב שבת, ואמרו לשכניהם: צאו החוצה וראו, שמשה אינו אלא בדאי, יש מן בשטח! אולם ביתניים פשטו להקת ציפורים מסביב למחנה ואכלו את המן שפיזרו דתן ואבירים, וכתוצאה מכך אומתו דברי משה לעם: "שבת היום לה', היום לא תמצאוהו בשדה". לשון הכתוב "ולא מצאו" מתייחסת לפי זה, למן שפיזרו דתן ואבירים בשדה. כתוצאה מפשיטת הציפורים לא נמצא בשדה כל מן, וכך הופרה מזימתם כנגד מנהיגותו של משה רבנו. על יסוד המדרש המובא כאן, נהגו בקהילות רבות בישראל לפזר ב"שבת שירה" - שבה קוראים פרשת ירידת המן במדבר, מאכלי גריסים של חטים וסולת ליד הבתים, כדי שהציפורים יאכלו מהם ויבואו על שכרם על המעשה הטוב שעשו אבות אבותיהן בימי משה. ויש המוצאים בשם הפרשה רמז למנהג זה בדרך של ראשי תיבות "בשלח" - בשבת שירה לאכול חטים.

דבר תורה לסעודה רביעית

האם צריך להסיר את שאריות הלחם לפני ברכת המזון?

נכון שלא להסיר את המפה והלחם מהשולחן עד אחר ברכת המזון, כי בזה שנותר לחם על השולחן, מראים שה' נתן מזון בשפע, ומתוך כך ההודאה והשבח שבברכה נאמרים בשלמות. בנוסף, צריך אדם להשהות את סילוק הלחם, כדי שאם יזדמן לו עני יוכל לפרוס לו מלחמו.

ואמרו חכמים, שכל מי שאינו משייר פת על שולחנו בעת הברכה, אינו רואה סימן ברכה. אבל אם יכין עצמו לתת מלחמו לעני, גם ה' ימשיך להעניק לו מחסדו. בנוסף, כאשר אדם מותיר מלחמו, הרי הוא מראה בעצמו שהוא שמח בחלקו, ואף מוכן להסתפק בפחות ממה שה' נתן לו, ולאדם כזה ראויה ברכה. אבל אם הוא מסיים הכל, משמע שאינו שמח בחלקו, וכל מה שיתנו לו יגמור ועוד ירצה לאכול עוד, ולאיש כזה אין ראויה ברכה.

מנהג הגויים

אם סיימו בסעודה את כל הלחם, טוב להביא לחם שיהיה מונח על השולחן בעת הברכה. אבל אם נותר שם לחם, לא יביאו עוד לחם, מפני שכך נהגו הגויים להניח אחר סעודתם לחם לכבוד עבודה זרה שלהם. ועדיף שמלכתחלה יהיה על השולחן לחם רב, כדי שישאר ממנו עד אחר הברכה (שו"ע קפ, א-ב, ט"ז א, מ"ב ה). (פניני הלכה)

דבר תורה לסעודה שלישית

"והאזנת למצותיו ושמרת כל חקיו... כי אני ה' רפאך"

על ידי שנאזין למצוות ה'- רמ"ח מצוות עשה, ונשמור על כל חוקיו - סם"ה מצוות לא תעשה, אזי נינצל מכל מחלה, ומסיים הפסוק: 'כי אני ה' רופאך'.

יש לפרש, כי ה' יתברך נתן את התורה לישראל מפני שהוא רופא הנפשות, ולשם כך ירדה הנפש לעולם, לקבל כאן בעולמנו את רפואתה ותיקונה המושלם. ואכן בכך התעלנו על אומות העולם, שהם לא נצטוו אלא בשבע מצוות בני נח, שהם מצוות שכליות בלבד, אולם אנו זכינו לקבל סמים מיוחדים שירפאו לגמרי את הנפש העליונה מחולאיה, על ידי התורה ומצוותיה. כשם שברפואת אדם קיימים שני מישורים: הדברים שאסור לחולה לעשות - להתרחק מהמאכלים המזיקים לו וכדומה, והדברים שהוא חייב לעשות - לקחת סמי רפואה, וכדורי תרופות כדי להתרפא ממחלתו. כך גם ציווה עלינו הקב"ה 365 אזהרות של לא תעשה, שהם בבחינת "סור מרע", ומצד שני נצטוונו ב- 248 מצוות עשה שהם בבחינת "עשה טוב". וזהו שאמר הכתוב 'כי אני ה' רופאך' - שני סוגי מצוות וחוקים הריני מצווה אליכם, כדוגמת הרופא שיש לו שני סוגי ציווים כדי להבריא את החולה ולהקימו מחוליו. כך גם אתם מסובבים במצוות עשה ובמצוות לא תעשה, לרפואתכם ותיקונכם.

לברכה זה הצלה

שיר בת אושרת
בן ציון בן מירב
אלמוזג לוי
בן שולמית

לרפואה שלומה

חנה אניטה
בת רחל לוי

למנוח שלום ברחמי ר"ה

שרה בת לאורה
ינית בת רחל
שמעון בן מרסל
תנצבה

למנוח שלום ברחמי ר"ה

לאה בת
סוליקה דביבו
ז"ל (ה"ד)
תנצבה

למנוח שלום ברחמי ר"ה

חנה בת חפסה
שלמה דוד
בן פודטונה
תנצבה



דיון משפחתי עם הרב יצחק זילברשטיין



שו"ת עם הרב"ג הרב אורן נזרית

שו"ת עם הרב"ג הרב בנימין חותה

הלכות ברכות

שאלה: שניצלים, יש הרבה מבוכה בדעת הרב עובדיה יוסף, רציתי לשאול מה מברכים ולמה? תשובה: כל שאין הפירורי לחם ניתן אלא לדבק בלבד ולא לסעוד הלב יש לברך על השניצל שהכל, ורק אם יש ספק אם נעשה ליתן טעם מברכים מזונות כי בלא"ה אם אמר על הכל מזונות יצא.

שאלה: חטיף שנקרא "גרנולה" מהי ברכתו? תשובה: חטיף גרנולה שעשוי משיבולת שועל קלוייה ושאר מיני קיטניות מברך ברכה ראשונה בורא פרי האדמה, וכשאכל כשיעור כזית ברכתו בורא נפשות.

בדיקת אגוז קשוי

שאלה: האם חייב לפתוח אגוז קשוי לבדוק האם יש תולעים? תשובה: אגוז קשוי כשהוא טרי אינו מוחזק כנגוע, ולכן אם האגוזים נראים בריאים שלימים ובהירים, די להתבונן חיצונית לראות שאין סימני כירסום ושאר סימנים מחשידיים, כמו כן לעשות בדיקה מידגמית שאין נגיעות פנימית ודי בכך.

הלכות מעשרות

שאלה: האם יש חיוב תרומות ומעשרות ביבול הגדל בגינה ובחצר הבית ומה הדין בדבר הגדל בחממות תשובה: יבול הגדל בגינה ובחצר הבית חייב בתרומות ומעשרות. ומה שגדל בחממות מעיקר הדין פטור ממעשרות והמחמיר לעשר מהם ללא ברכה תבא עליו ברכה.

שאלה: נענע הגדל בגינה האם חייב בתרומות ומעשרות. תשובה: נענע העומד לאכילה חייב בתרומות ומעשרות אבל אם עומד רק ליתן טעם כגון לכוס תה או שעומד לאכילה לכאבי בטן ולרפואה פטור מתרומות ומעשרות.

שאלה: האם חייבים להפריש תרומות ומעשרות מערק או שיכר. תשובה: כידוע הערק נעשה על ידי אידוי של כל מיני סוגי פירות, אתרוגים ענבים תאנים תמרים ועוד, סדר התהליך בערק מענבים שלוקחים את העיסה שהם השמרים והקליפות של הענבים וע"י אידוי עושים את הערק. ויש פולמוס שלם אם זיעה אוסרת מהתורה או מדרבנן, לכן יש להפריש מהם ללא ברכה.

שאלה: כיצד יש להתנהג לגבי מנין שנות ערלה באילן הנקנה מהמשתלה תשובה: אם יכול לחיות האילן עם העפר הראשון שעמו כמה ימים מצטרפים הימים הראשונים שלו לשנות ערלה.

והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו (שמות ט"ז, ה'). ואמר 'והכינו', לעורר שיזכרו לענג את השבת במטעמים, ויטעמו זריזותם בזה תהיה מערב שבת (ספרינו).

מעשה במשפחה אחת, שבכל שבת התלקחה בביתם המחלוקת. על מה ולמה? - הנה כבכל בית יהודי, נוהגת בעלת הבית לטרוח בערב שבת בהכנת החמין (טשולנט), אותם אמורים לאכל בשבת בסעדת הבקר. אלא שהחמין שלה מוצלח כל-כך, עד שבעלה וילדיה נוהגים "לטעם" ממנו במשך הלילה, עד שפעמים, בשבת בבקר, כאשר פותחת האשה את הקדירה, היא מגלה שנוותרת כמעט ריקה...

בני המשפחה, שפנאך אינם תלמידי-חכמים מפקלים, לא נשמעו לתחנוניה וזוהרתייה של בעלת הבית, והמשיכו למלאות כרסם מדי ליל שבת בחמין המושח, מדשן-הענג. עד שבלי לשתות שבת אחד, הם נכנסו למטבח, עמדו לפתח את הקדירה, וכאן נדהמו לגלות, ששני גרות שעה דולקים על גבי פסו הקדירה! "כעת יקרי", אמרה האם, "לא תוכלו לאכל את החמין. הנחתי גרות ארוכים מספיק שיזלקו עד מאחר בלילה!..."

בשבת בבקר, כשהגרות כבר כבו, עמדו בני המשפחה לאכול מהחמין, ולפתע עמד אחד הילדים והעיר: "הלא הגרות היו דולקים על גבי הפסו בכניסת השבת (בבין השמשות), ואם כן, אולי נחשב הפסו ל'בסיס לדבר האסור', שאסור לטלטלו למשך כל השבת, אפילו אם המקצה כבר אינו מנח עליו", ('בסיס לדבר האסור' - דבר ששולעצמו אינו מקצה, המשמש בסיס לדבר מקצה, כלומר שמנח עליו דבר האסור בטלטול בשבת. לדגמא: מגרת שלחן שהניחו בה כסף וכדומה, הרי המקרה נעשית בסיס לדבר האסור, ואסור לטלטלה. גם כאשר הוסר המקצה מהמקרה בשבת, עדין היא אסורה בטלטול, שכן 'מיגו דאתקצאי לבין השמשות אתקצאי לכולא יומא').

ובכן, מהרו בני המשפחה ושאלו את הרב: "למדנו רבינו, מהו הדין במקרה זה? האם נוכל לאכל מהחמין בשבת?"

תשובה:

נראה שמתר להסיר את מכסה הקדירה, שהרי כתבו הפוסקים שאם אדם הניח דבר מקצה על גבי חפץ של חברו, אין בזה דין בסיס לדבר האסור, משום שאין אדם אוסר את של חברו שלא מדעתו (סי' ט"ט סעיף ד' ברמ"א). ולכאורה כך גם הדין בנדון דגנו. ואמנם הקדירה מיוחדת לשמוש האשה, אך מקל מקום נראה שדוקא לצרכי בשול מיעדת לה, אך לא לצורך הדלקת גרות על גביה באפון שתאסר את השמוש בה.

לדפואה שרימה

סולטנה
בת פרח
שמעון יעקב
בן סולטנה

לברכה והצלחה

חיים לוי וב"ב
דון דבקה
הודיה לוי

לדפואה שלומה

יוליה בת לדיסה
דוד בן טטיאנה
טליה אפרת
בת ענבל שרה

לדפואה שרימה

ברוך חי בן לאה
רחל בת שרה
מידה מרים
בת רחל

לחיווג הגון

שירה
בת ציפורה



כפרת עוונות

מובא בזוהר הקדוש פרשת בשלח: "כל האומר שירת הים בכל יום ומכוון בה, יזכה לאומרה בעולם הבא... ואדם העושה כן, הקדוש ברוך הוא מוחל לו על כל עוונותיו ומציל אותו מכל צרות שבאות לעולם". הזוהר מדגיש כי "נאמר אותה בכל יום בשמחה רבה כשעה ראשונה שאמרנו אותה, ודאי כוח סגולתה כל יום כשעה ראשונה". כלומר, כאשר אומרים את השירה בשמחה, מושפעת עלינו מן השמים שפע סגולה כשעה ראשונה. על כך מובא במשנה ברורה (נא, יז) בשם הזוהר: "ויאמר שירת הים בשמחה, וידמה בדעתו כאילו באותו היום עבר בים, והאומרו בשמחה מוחלין לו עוונותיו".

סגולה לזיכוכ הנפש

בעל ה'חרדים' כתב כי כמו שברפואת הגוף יש רפואות אשר עולות ממון רב, או מכאיבות מאוד למתייסר בהם, מנגד, יש רפואות סגוליות שאינן עולות כסף כלל, ואף מרפאות את החולי ללא כל כאב. באותו אופן ממש יש בענייני תיקון לנפש החוטאת: יש תיקונים כתעניות וייסורים המענים את הגוף ומזככים אותו לשוב ולהיטהר כבראשונה, ומאידך - יש עניינים 'סגוליים' אשר כל העוסק בהם מתכפרים לו כל חטאיו.

בעל ה'חרדים' מונה כמה מאותן מצוות סגוליות שיש בהן לכפר עוון, ואחד מהם: לומר שירת הים בשמחה, כאילו זה עתה יצא ממצרים, שעל ידי זה מתכפרים לו כל עוונותיו.

עוד מוסיף בעל ה'חרדים' את המובא בילקוט שמעוני על הפסוק: "ויסע משה - שהסיע מעוונותיהם, שנמחלו להם העוונות על ידי השירה. שכל מי שנעשה לו נס ואומר שירה - מוחלין לו על כל עוונותיו".

סגולה לביטול גזרות קשות

המקובל רבי שמשון מאוסטרופולי כתב בספרו "שמש ומגן" כי "בכל עת ובכל רגע שהאדם מזכיר את יציאת מצרים, בדיבורו ועושה מעשה לגרש מפניו אויב ומבטל מעליו כל גזרות קשות ורעות, ונכנעים כוחות הטומאה ומתגברים כוחות הקדושה. והזכרת ניסי יציאת מצרים הם שמירה מעולה לעיתות צרה".

בספר "ימלט נפשו" מובא כי שבח מעלת אמירת השירה היא כיוון שהשירה מהווה עדות נאמנה על פרסום אמיתת מציאותו וגדולתו של הבורא, כמו שנאמר: "וידעו מצרים כי אני ה'" (שמות יג-ד') משום ששיא התגלות הבורא היתה בקריעת ים-סוף, זו היתה זירת מאורעות הנסים וההתגלויות האלוהיים הגדולה והיחידה בכל המאורעות העתידיים שלאחר מכן עד הגאולה השלמה.

שמירה מעולה לעיתות צרה

בספר הקבלה "ציפורן שמיר" מובא כי "אחת מעשר סגולות שמכפרין עוונותיו של אדם בלי סיגוף ועיניו הוא מי שקורא שירת הים בשמחה ובניגון. ויש בה ח"י פעמים שם הוויה, רמז להשפעה של חיות ושמירה".

בעל ה'חרדים' מצטט את הילקוט שמעוני על הפסוק: "ויסע משה" - "שהסיע מעוונותיהם, שנמחלו להם העוונות על ידי השירה. שכל מי שנעשה לו נס ואומר שירה - מוחלין לו על

כל עוונותיו".

זמן סגולי להשתנות ולהתחיל מחדש

אמירת שירת הים בשמחה מהווה סגולה נפלאה לישועות נוספות. ה'בית אהרן' כתב כי "בשירת הים יש הכל, מה שהיה ומה שעתיד להיות, וכל הגאולות וכל העניינים שצריך האדם, הכל נכלל בשירת הים. ואם יאמר האדם שירת הים בכל לב ובמסירות נפש, כל אחד לפי מה שהוא, יתוקן כל ענייניו בגוף ובנפש".

גוף היהודי משול לקלף, ונשמתו - החצובה מתחת כסא הכבוד - הרי היא כדיו הכתובה על גבי הקלף. שירת הים כתובה על גבי ספר התורה באופן של שינוי - אריח על גבי לבנה - ועל כן, כאשר יש שינוי בתורה, הרי זה מורה על שינוי גוף היהודי בשבת זו, שבידו להשתנות מן הקצה אל הקצה.

בספר "רמתיים צופים" מובא כי ה"חידושי הרי"ם" היה רוקד ממש בקבלת שבת שירה, מה שלא היה רוקד כל השנה, בשל עוצם קדושתה של שבת זו.

סגולה לזכות לניסים

בשם ה"חוזה מלובלין" מובא כי פעמיים בשנה מתעורר שוב נס קריעת ים סוף וכל הנרמז בו (שידוכים, פרנסה וכו') - בשביעי של פסח ובשבת שירה. בכל שנה ושנה בשני זמנים אלו מתעורר מחדש עניין השירה.

הרבי מבעלזא ביאר את דברי חז"ל, שבשעת קריעת ים סוף נבקעו כל המים שבעולם. ולכאורה, הרי אין הקב"ה עושה ניסים לחינם, ולשם מה נעשה נס זה? אלא, כי 'מים' רומזים על הצרות והייסורים שעוברים על האדם, כדכתיב: "הושיעני אלוקים כי באו מים עד נפש", ובשעת קריעת ים סוף "נבקעו כל מימות שבעולם", כלומר: מעתה יהיה כוח לבקוע ולשבר את כל הצרות שבעולם. ובכל דור ודור נשפעים הניסים מחדש, וזוכה האדם לצאת מצרה לרווחה בכל צרותיו, ובפרט באלו שנמשלו לקשים כקריעת ים סוף כגון זיווגו של אדם, פרנסה, ענייני הלידה ושאר דברים. בכוחה של שבת שירה לבקוע את ים הצרות ולפעול כל הישועות.

להאמין שבורא עולם שומע כל בקשותיו

אמנם, כדי לזכות לכל הישועות, על האדם להתפלל, כמו שכתב הרשב"ם: "קשים כקריעת ים סוף - ונפקא מיניה לבקש רחמים. להרבות בתפילות ותחנונים. על כן ירבה האדם בתפילה ויזכה לכל טוב".

על האדם להאמין שבורא עולם חפץ בשיחו ומאזין שוועתו, כמו שמובא במדרש שיר השירים: "אמרו ישראל לפני הקדוש ברוך הוא: רבש"ע, אין לנו לשון זהורית ושעיר המשתלח. אמר להם: "כחוט השני שפתותיך", רחישת פיך חביבה עלי, כחוט השני של זהורית". כן יש לזכור את הבטחת הקב"ה במסכת ברכות: "...

אם בא על אדם צרה לא יצווח לא למיכאל ולא לגבריאל, אלא יצווח לי, ואני עונה לו מיד, שנאמר: 'כל אשר יקרא בשם ה' ימלט'". וכן נאמר במדרש תנחומא: "הו זהירים בתפילה שאין מידה אחרת יפה הימנה והיא גדולה מכל הקרבנות, ואפילו אין אדם כדאי להיענות בתפילתו ולעשות חסד עמו, כיוון שמתפלל ומרבה בתחנונים לפניי, אני עושה עמו חסד". (באר הפרשה)



פרשת חמץ

פרשת חמץ היא סדרת פסוקים המתארת את הנס הגדול שאירע במדבר: הקב"ה הוריד מדי יום לחם מן השמים לעם ישראל. בשולחן ערוך (א' ה') נפסק כי ראוי לומר בכל יום את פרשת חמץ. על כך כתב רבנו בחיי: "כל האומר פרשת חמץ בכל יום - מובטח לו שלא יבוא לעולם לידי חסרון מזונות". התשב"ץ כתב בשם הירושלמי: "כל האומר פרשת חמץ בכל יום - מובטח לו שלא יתמעטו מזונותיו", והוסיף התשב"ץ: "ואני ערב", כיוון שבכך יזכור תמיד לאן עליו לפנות בבוא אליו מחסור. בפרנסה, הטעם לכך הוא בדברי ה"ט"ז: "כדי שיאמין האדם שכל מזונותיו באים בהשגחה מלעיל". כאמור, ראוי ומומלץ מאוד לומר מדי יום את פרשת חמץ, ואף בשבת. (אך את התפילות על הפרנסה אין לומר בשבת).

גודל מעלת אמירת פרשת חמץ

ודע כי הכתוב הזה כולל שני עניינים גדולים שכל אחד מהם כולל העליונים והתחתונים, ואלו הם האותיות והפרנסה שאין לך דבר בעולם שלא יהא נכלל בצורות עשרים ושתיים אותיות, וגם אין לך דבר נמצא בעולם בין העליונים בין התחתונים שלא יהא צריך פרנסה שכל מי שצריך קיום מזולתו הרי זה פרנסתו, וכבר ביארו לנו חז"ל (ברכות ד' ע"ב) מעלת המזמור תהלה לדוד שהאומר שלו פעמים בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא, וגילו לנו עיקר הטעם בהיותו כולל האותיות והפרנסה, האותיות הוא מסודר באלפ"א בית"א והפרנסה שכתוב בו (תהלים קמה, טו) פותח את ידך וגו', והנה הכתוב הזה יכול את שניהם כי עשרים ושתיים אותיות התורה רשומות בו והוא מדבר בענין הפרנסה, ומזה דרשו חז"ל (מכילתא בשלח וי"ט ע"ב) לא ניתנה התורה אלא לאוכלי חמץ, וקבלה ביד חכמים כי כל האומר פרשת חמץ בכל יום מובטח לו שלא יבוא לעולם לידי חסרון מזונות: (רבינו בחיי, שמות פרק ט"ז, פסוק ט"ז).

כתב רבינו בחיי ז"ל: שקבלה ביד החכמים כי כל האומר פרשת חמץ בכל יום שלא יבא לידי חסרון מזונות. ומצאתי בדברי מקובלים שסגולת פרשת חמץ לאומרה שנים מקרא ואחד תרגום, ואם בא לידי מדה זו שנחסר מזונו הוא לשלימות טובתו, כי בעולם החסר נחסר לחמו ומזונותו והנה שכרו אותו ולפניו פעולתו אשר עין לא ראתה אלהים זולתו. (שבת מוסר, פרק מ)

כתב הפרישה: "זה לשון מורי: בירושלמי דברכות איתא כל האומר פרשת חמץ בכל יום מובטח לו שלא יתמעטו מזונותיו וכו' ופירושו עד עשירית האיפה, וכתב בית יוסף כדי שיאמין שכל מזונותיו באין לו בהשגחה".

(פרישה, אורח חיים סימן א)

טוב לומר פרשת חמץ ופרשיות הקרנוות בכל יום. וכתב בספר הישר לרבינו תם (ע"י תשב"ץ קטן ס' רנו; פרישה אות ד) שהקורא פרשת חמץ שנים מקרא ואחד תרגום בכל יום - מובטח לו שלא יחסר מזונותיו. וכן טוב לקרות פרשת העקידה (שם סעי' ה). ואחר כוונת הלב הן הדברים. (חסד לאלפים, סימן א אות ח)

קריאת פרשת חמץ בכל יום

יש נוהגים לומר בכל יום [ביחיד] פרשת עשרת הדברות ופרשת חמץ, אך אין מנהגינו לאומרה. ומכל מקום סגולה טובה היא לפרנסה לומר בכל יום פרשת חמץ. (ילקוט יוסף סימן א אות מ"ב)

וכתב בספר סדר היום: לאחר תפילת שחרית יקרא פרשת חמץ על סדר בנחת ובטעמים, ויתפלל ויתחנן יזמין פרנסה לכל כלל עמו ישראל ופרנסתו ופרנסת בני ביתו בכללם, בנחת ולא בצער, בכבוד ולא בבזוי, בהיתר ולא באיסור, שיוכלו לעבוד עבודתו וללמוד תורתו בלי טרדה ומחשבה, כמו שזימן לאבותינו מן במדבר בארץ ערבה וציה ועסקו בתורתו, ככתוב בתורתך (שמות ט"ז, ד' ל"ו) ויאמר ה' וגו'. ואם היא שגורה על לשונו יכול לאמרה על פה כדרך שאנו קורין קריאת שמע וכיוצא בו.

פרשת חמץ ביטחון בבוא עולם

ואפשר שלזה כיוונו במאמרם כל האומר פרשת חמץ ובאופן שהאמירה יהיה לגבוה, לעורר לבו להתחזק בעצמו בחינת הבטחון, עד שידמה בנפשו בכל יום ויום בלתי אפשרי לטעום אפילו טעמה קטנה, ואפילו במוכן ומזומן בתוך ביתו לא נחשב בעיניו, כי אם ממתין עד שיתן מבי מלכא, כאשר מאז אוכלי חמץ היה ג' סוגי אנשים, אותן האנשים שלם בבטחון בהורדת חמץ, זכו ונפל חמץ אצלם בלי שום טרחא, ובינונים בתוך המחנה, כפי ערך בטחונם גרמו לעצמם קצת טרחא להטרד להביא טרפם לביתם, וחסורי מהימנותא הרחק מהמחנה להטרידם בטרחא יתירה, והכל לערך בטחונם וכזה ראוי לכל בר דעת לברור לו חלק יפה להחזיק בעצמו מדות הבטחון, והיינו באמירה לגבוה פרשת חמץ באופן המבואר, ולהיות שמתחזק אצלו הבטחון, אז נעשה כלי מוכשר ומוכן לקבל ויבטח שלא יחסר מזונותיו לעולם. (אור המאיר, פרשת בשלח)

זה פירוש הפסוק: "למען יראו את הלחם", כלומר שיהיו תמיד דבוקים בחכמה שהוא נקרא ראייה, וימתינו שם, ויצפו לתשועת ה' שביא להם מזונם מהעולם אשר הוא למעלה מן חכמה, ובראותם את הלחם אשר ירד להם מן השמים, או שיאמרו בכל יום פרשת חמץ, בזה ימשיכו את הטובה שעשה השם יתברך במדבר בכל יום, רק שיאמינו באמת שהוא זן ומפרנס לכל, ומכין מזון לכל בריותיו, מן העולם אשר הוא למעלה משכלו.

(אורח לחיים, פרשת בשלח)

דיני קדימ



המינים קודמים לברכה לכל שאר מיני פירות העץ. ואפילו חביב עליו מין פרי אחר שאינו משבעת המינים, יש להקדים לברך על פירות שבעת המינים.

הקדמה בשבעת המינים עצמם

כל הקודם בפסוק בשבעת המינים עצמם, קודם לחבירו לברכה. ותמרים קודמים לענבים, כי התמרים "שני" לארץ אחרון שבמקרא, והגפן "שלישי" לארץ הראשון.

שהחיינו

הביאו לפניו פירות משבעת המינים, ופרי חדש שאינו משבעת המינים והוא חביב עליו, עדיף להקדים את הפרי החדש והחביב שמברך עליו גם ברכת שהחיינו (הרה"ג יצחק יוסף שליט"א פרשת בשלח תשפ"ב). וכדי לצאת מידי מחלוקת הפוסקים עדיף להביא את הפרי החדש לשולחן לאחר שבירך על מין שבעה.

פרי שלם

הביאו לפניו שני מיני פירות שאינם משבעת המינים ואחד מהם שלם והשני אינו שלם אבל הוא חביב יקדים לברך על השלם. (הל"ב ברכות)

פרי גדול ונקי

הביאו לפני פרי גדול ופרי קטן הפרי הגדול קודם לפרי הקטן. (ע"פ שו"ע ס' קס"ח ס"ב) אבל אם הפרי הקטן נקי יותר, לדוגמא: תפוח טרי קטן ואגס גדול יותר עם נגיעות חומות, יקדים לאכול את התפוח. (ע"פ משנ"ב שם סק"ו)

בליל ט"ו בשבט נוהגים להביא לשולחן כל מיני סוגי פירות ומברכים עליהם, בס"ד נביא את עיקר דיני קדימה בברכות:

סדר קדימה בברכות

אדם שמגיש לפניו כל מיני סוגי מאכלים ורוצה לאכול ישנו סדר קדימה בברכות שקבעו לנו חז"ל, מה להקדים לברך. הברירה הראשון שעלינו לברר אם כל המאכלים המוגשים לפנינו ברכותיהם שוות, לדוגמא: עוגת טורט וביסקוויט שעל שניהם מברכים מזונות, או ביצה וחתיכת בשר שעל שניהם מברכים שהכל, או שאין הברכות שוות לדוגמא: תפוח שברכתו העץ ובוטנים שברכתם האדמה כלל גדול בידנו שאם ברכות הינם שוות על האדם להקדים לפי הסדר: שבעת המינים, שלם, חביב, נקי, גדול, ארץ ישראל, חמשת מיני דגן, והסימן לכך הוא: ז (שבעת המינים) ש (שלם) ח (חביב) נ (נקי) ג (גדול) י (ארץ ישראל) ה (חמש מיני דגן).

אומנם אם הברכות אינם שוות, תמיד ברכת המוציא היא הראשונה, לאחריה ברכת מזונות, וכשמוגשים לפניו גפן עץ ואדמה לדעת מרן השולחן ערוך איזה פרי שירצה יקדים, וברכת שהכל תמיד תהיה האחרונה.

ראה בפירוט בטבלאות למטה.

שבעת המינים

היו לפניו מיני פירות הרבה, אם ברכותיהם שוות, ויש ביניהם ממין שבעה, מקדים מין שבעה. ופירות שנשתבחה בהם ארץ ישראל הם שבעה מינים שנאמר (דברים ח, ה): "ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון, ארץ זית שמן ודבש". ופירוש דבש היינו תמרים. ופירות שבעת

ברכותיהם שוות

ח"ח	חדש וחביב	במקרה שיש לפניו פרי חדש שהוא חביב עליו ופרי משבעת המינים פרי חדש קודם (שיעורי הראש"ל צ הרה"ג יצחק יוסף שליט"א פרשת בשלח תשפ"ב).
ז	שבעת המינים	אדם שיש לפניו פירות משבעת המינים, ופרי אחר שאינו משבעת המינים יקדים לברך על הפירות משבעת המינים.
ש	שלם	אם הגישו לאדם פרי שלם פחות חביב, ופרי חביב חתוך יקדים לברך על הפרי השלם.
ח	חביב	פרי חביב היינו שחביב עליו בדרך כלל, אפילו שעכשיו חפץ יותר בפרי האחר המוגש לפניו.
נ	נקי	כשיש לפניו פירות שחביבותם עליו היא במידה שווה, יקדים לאכול את הפרי הנקי לפני הפרי הגדול. לדוגמא: תפוח טרי ואגס עם נגיעות חומות, יקדים לאכול את התפוח.
ג	גדול	פרי גדול קודם לשאר פירות קטנים.
י	ארץ ישראל	במקרה שכל הפירות שלפניו שווים במידתם לענין הדברים הנוכחים, אך פרי אחד הינו מארץ ישראל והפרי השני הינו מחו"ל יקדים לאכול את הפרי שגדל בארץ ישראל. (כה"ח ס' ר"א סק"ז)
ה' מיני דגן	חמשת מיני דגן ואורז	הגישו לאדם תבשיל של אורז שברכתו מזונות, ושאר מיני תבשיל מחמשת מיני דגן צריך להקדים את התבשיל מחמשת מיני דגן.





חביב עליו יותר, שאז יקדים החביב תחלה. (ילקוט יוסף)

פרי שנוי במחלוקת

מי שהביאו לו פרי שברכתו שנויה במחלוקת הפוסקים אם ברכתו "בורא פרי העץ" או "בורא פרי האדמה", אבל נוהגים לברך עליו בורא פרי האדמה, כגון בננה, ופרי אחר שברכתו בוודאי בורא פרי העץ כגון תפוח, בלי שום חולק, יקדים לברך על הפרי הוודאי **ובברכתו יכוון בפירוש שלא לפטור את הפרי ששנוי במחלוקת**, ואחר כך יוכל לברך על הפרי הספק בורא פרי האדמה. (חזו"ע ברכות עמ' רעז)

יין ותמרים

יש אומרים שהיין קודם לתמרים, הואיל והיין דבר חשוב הוא עד שקובע ברכה לעצמו בברכת "בורא פרי הגפן", וגם הוא סועד ומשמח. ודעת מרן אינה כן, שכל שאין ברכותיהם שוות איזה מהם שירצה יקדים. (חזו"ע שם רע"ו)

מג"ע א"ש

לאור האמור, מה שידוע בפי הציבור רמז לסדר הקדימה בברכות: ראשי תיבות מג"ע א"ש, דהיינו: מזונות, גפן, עץ, אדמה, שהכל - היינו בעיקר לבני אשכנז שקיבלו הוראות הרמ"א. אולם גם לדעת הספרדים טוב להקדים את ברכת העץ לאדמה והסימן הוא מג"ע א"ש (דעת הבן איש חי מטות ש"א ס"ג) (כף החיים ס' רי"א ס"ק י"ד).

הקדמה במזונות

יש אומרים שאם היו לפניו פת הבאה בכיסנין (עוגה), ותבשיל העשוי מחמשת מיני דגן, ששניהם ברכתם מזונות, צריך להקדים לברך מזונות על הפת הבאה בכיסנין, מפני שפעמים שייך בה דין קביעות סעודה לברך עליה המוציא וברכת המזון, מה שאין כן בתבשיל שלעולם ברכתו מזונות, ולכן אפילו אינו קובע סעודתו על פת הבאה בכיסנין עדין ברכת המזון קודמת לברכה על תבשיל העשוי ממיני דגן. וכן אם הביאו לפניו תבשיל של אורז שברכתו מזונות, ושאר מיני תבשיל שנעשו מחמשת מיני דגן, צריך להקדים לברכה את התבשיל מחמשת מיני דגן, מפני שהוא משבעת המינים, והאורז אינו נחשב למין דגן. (הל"ב שם)

סדר הברכות

כשהביאו לפניו כמה סוגי אוכלים ואין ברכותיהם שוות לעולם יקדים לברך ברכת מזונות ראשון (כמובן אחרי המוציא שפוטרו את כל הברכות), שברכת מזונות מבוררת יותר מברכת בורא פרי העץ ופרי האדמה ושהכל. וכאשר יש לפניו ברכת העץ והאדמה, הם קודמים לברכת שהכל, שהם ברכות מבוררות יותר. ואם הביאו לפניו ברכת העץ והאדמה מן הדין אפשר להקדים לברך על פרי האדמה, אפילו אם אינו חביב, ואפילו אם פרי העץ הוא אחד משבעת המינים. שאין דין קדימה לשבעת המינים אלא בפירות שברכותיהן שוות. ומכל מקום נכון להקדים פרי העץ לפרי האדמה, אלא אם כן פרי האדמה

אין ברכותיהם שוות

המוציא	כשמוגש לפניו כמה מיני מאכלים מברכות שונות יקדים לברך על ברכת "המוציא."
מזונות	כשמוגש לפניו שאר מיני דגן ואפילו אורז שאינו מן דגן שברכתם "מזונות" יקדים אותם לשאר המינים
יין ותמרים	כשמוגש לפניו יין שברכתו "הגפן" ותמרים שברכתם העץ מכיין ששניהם משבעת המינים איזה מהם שירצה יקדים.
ברכות עץ ואדמה	אדם שמוגש לפניו פירות שהאחד ברכתו "בורא פרי העץ" והשני ברכתו "בורא פרי האדמה" יברך על איזה מהם שירצה. וטוב להקדים ברכת "בורא פרי העץ."
ברכת שהכל	ברכת שהכל לעולם תהיה הברכה האחרונה.
ברכת וודאית וברכה ספק	הגישו לפניו פרי שברכתו שנויה במחלוקת הפוסקים אם ברכתו בורא פרי העץ או בורא פרי האדמה, כגון בננה. ופרי אחר שברכתו בוודאי בורא פרי העץ כגון תפוח, יקדים לברך על הפרי הוודאי ובברכתו יכוון בפירוש שלא לפטור את הפרי השנוי במחלוקת , ואח"כ יברך בורא פרי האדמה.





אמירת תהילים לבטל כל גזירות קשות ורעות ולהשפיע את ההכי טוב שיש.

כתב הרב הקדוש ה'אוהב ישראל זי"ע (בשלח) מט"ו בשבט מתחילים ימי הרצון והרחמים וישועה תהיה לנו על ידי משיח צדקנו שיבוא במהרה בימנו אמן.

סגולות ליום ט"ו בשבט

סגולה ליראת שמים

ביום ט"ו בשבט יעשה האדם חשבון נפש אם מברך ברכותיו כהוגן ברכות ראשונות ואחרונות בקול ובכוונה, ויקבל ע"ע להתחזק ועל ידי כך יזכה ליראת שמים, רוח הקודש, ושפע רב רוחני וגשמי. (ספר זכר דוד, האר"י ז"ל)

סגולה לשפע

יפריש לצדקה ביום זה 91 פרוטות (שקלים/עשרות אג') (גימטריא אילן - אמן - ועוד) ובעת הנתינה יאמר: "יהי רצון שיפתחו שערי השפע" ויתן את הצדקה ביד ימין, ויזכה הרבה.

סגולה לזכות לילדים

כתב בספר בני יששכר יום ט"ו בשבט יש בו מעין הושענא רבא ולכן הוא יום מסוגל לזכות בבנים. בסוף הסדר של ט"ו בשבט יאמר ג' פעמים מזמור כ' בתהלים ויבקש: "ריבונו של עולם זכני לזרע בר קיימא".

סגולה להחזיר בנים ובנות בתשובה

אמר האדמו"ר מצאנז בעל דברי החיים: "יום זה הוא עת רצון לתשובה, לכן להחזיר בנים ובנות מסוגל ביותר. יאמרו ההורים מזמור נ"א שבתהלים ג' פעמים ויתנו 91 פרוטות לצדקה לעניים, ויבקשו מעומק הלב מהבורא יתברך על הילדים ביום קדוש זה"

סגולה לרפואת גוף ונפש

אכילת אתרוג שברכו עליו בסוכות בט"ו בשבט מסוגל לרפואות וישועות לגוף ולנפש (מעשה טוביה), ואחר האכילה של אתרוג יאמר מזמור ו' בתהלים. ויבקש רפואה שלימה מהבורא יתברך.

סגולה ללידה קלה

אישה בהריון שתאכל בט"ו בשבט מאתרוג שברכו עליו בחג הסוכות. ותאמר מזמור א' ומזמור ב', ותבקש לידה קלה.

סגולה נפלאה לזיווג

בשם מקובלי ירושלים, לרשום את שם הבחור או הבחורה ושם האם בפתק בתוך שקית ולפני ליל ט"ו בשבט לקשור על עץ שקדים, שבזמן עליית השרף השמות יהיו באילן, ולמחרת לקחת השקית ולשמרה. (הנותן תשועה). ולקבל על עצמי ליתן סך לצדקה, ולומר נשמת כל חי כשאזכה להתחתן. בהצלחה.

אי"ה ביום ראשון בערב יחול ליל ט"ו בשבט, בס"ד הבאנו קצת מהמעלות והסגולות שיש ביום זה מהות השמחה בט"ו בשבט

מובא במשנה (ר"ה ב.) שחמישה עשר בשבט הוא ראש השנה לאילן. יום ט"ו בשבט הינו יום שיש בו ריבוי שמחה, וכמו שנפסק בשו"ע (סי' קלא ס"ו) שאין אומרים בו תחנון.

את מהות השמחה ביום זה ביאר הרב הקדוש ה'חתם סופר' זי"ע (דרשות שסו.): שאחר שקבעו חז"ל את יום חמישה עשר בשבט לראש השנה לאילן, הרי ביום זה אנו עושים בכל שנה זכר ליום בו החלו האילנות לחנוט בפעם הראשונה לאחר שנברא העולם, ובזה אנו מגלים תוקף אמונתנו בבריאת העולם ע"י הקב"ה, ואנו נותנים לו כתר מלוכה.

נהגו האדמור מרוז'ין וצאצאיו ללבוש בגדי שבת לכבוד יום ט"ו בשבט.

מעלת יום ט"ו בשבט

כתב רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א: "בוא וראה כמה שערי הברכה נפתחים ביום ט"ו בשבט להשפיע רוב טללי ברכות ושפע רב בכל עניני הפירות הרוחניים והגשמיים כאחד.

מובא ב'תרגום שני' (אסתר ג) שבשעה שהפיל המן הרשע את הפור מחודש לחודש (וחיפש חודש המיועד לפורענות), ומשנפל הפור על חודש שבט נענה ואמר הלא בראש חודש שבט (לפי בית שמאי) חל ראש השנה לאילנות, ולא אוכל להביא פורענות לישראל בחודש זה ולא אוכל להשמידם אז. וכתב על כך בספר 'זכר דוד' לרב הקדוש רבי דוד זכות אב בית דין מודינה (מאמר נ' פצ"ז): אפילו שאין אנו נוקטים להלכה שבראש חודש שבט הוא ראש השנה לאילנות אלא בט"ו בו, מכל מקום רואים שיום 'ראש השנה לאילן' (כל אחד לשיטתו) מסוגל מאד לעכב כל פורענות וכל רע מעם ישראל, ולכן המן ידע שלא יוכל להביא פורענות ביום זה.

יום ט"ו מסוגל להיוושע בו ב'פירות' בשתי המשמעויות, הן לזכות בבנים והן לבנים צדיקים ול'פירות הגונים'. ורמז לה הרב הקדוש ה'עטרת ישועה' מדז'יקוב זי"ע (לט"ו בשבט בד"ה בפסוק) בלשון הפסוק (תהלים א ג) 'והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו'.

וממילא יראה כל אחד לנצל את יום זה שהוא כ'ראש השנה' בשפיכת לב לאבינו שבשמים לחדש עליו שנה טובה ומתוקה, ולזכות לכל ההשפעות הטובות, שיהיה 'צילו נאה ופירותיו מתוקים'. ומה טוב ומה נעים להרבות באמירת מזמורי תהילים, לעורר רחמים ורצון לפני אדון כל. וכנודע כוחם האדיר של



כדברי בית שמאי

"באחד בשבט ראש השנה לאילן כדברי בית שמאי, ובית הלל אומרים בחמישה עשר בו" (ראש השנה ב.)
כתב הרב הקדוש רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם זצ"ל האדמו"ר מצאנז בעל ה'שפע חיים': זקני הקדוש, ה"בני יששכר", שאל מדוע נקטה המשנה: "כדברי בית שמאי" (באות כ').
ונראה לומר, שהנה ב"בני יששכר" כתב לבאר העניין שעושים יום טוב בט"ו באב, שהנה מצאנו שנחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע בזמן בריאת העולם, שרבי אליעזר סובר שבתשרי נברא העולם, ורבי יהושע סובר שבניסן נברא העולם. והנה, לדעת רבי אליעזר, שבתשרי נברא העולם, בכ"ה באלול הייתה התחלת בריאת העולם, ותכלית הבריאה היא בשביל ישראל, אשר המה ימליכו למלך הכבוד.

ומצאנו שאמרו חז"ל: "ארבעים יום קודם יצירת הוולד מכריזים ברקיע: בת פלוני לפלוני", ודוגמה לזה הם ארבעים הימים שקודם כ"ה אלול, שמתחילים בט"ו באב. על דרך זו מוסיף שם ומבאר את העניין שעושים את יום ט"ו בשבט ליום טוב, והוא ראש השנה לאילנות, שהוא גם כן ארבעים יום קודם כ"ה באדר, שהוא זמן בריאת העולם לדעת רבי יהושע, הסובר שבניסן נברא העולם.

ומצאנו שאמרו: "רבי אליעזר שמותי הוא", ומפרש הירושלמי ש"שמותי" היינו שהוא מתלמידי בית שמאי. ומבואר לפי זה, שבית שמאי סוברים שבתשרי נברא העולם, ואם כן, מובן שלכן סוברים שבאחד בשבט ראש השנה לאילנות, שכיוון שסוברים שבתשרי נברא העולם, אם כן אין שום עניין בט"ו בשבט מחמת ארבעים יום קודם.

ובכן, מבואר מה שדקדק התנא ואמר: "באחד בשבט ראש השנה לאילן כדברי בית שמאי", היינו שטעם דבריהם כאן הוא כפי שיטתם במקום אחר, שסוברים שבתשרי נברא העולם! (משכן שילה)

הלכות ומנהגי ט"ו בשבט ראש השנה לאילנות

יום ט"ו בשבט הוא ראש השנה לאילנות. ונפקא מינה לכמה הלכות בדיני ערלה ותרומות ומעשרות,

תענית בט"ו בשבט

אסור להתענות ביום ט"ו בשבט. [ילקוט יוסף מועדים עמוד רמז].

נפילת אפים בט"ו בשבט

אין אומרים וידוי ונפילת אפים בט"ו בשבט.

נפילת אפים בערב ט"ו בשבט במנחה

המנהג שאין אומרים וידוי ונפילת אפים במנחה של יום י"ד בשבט. [ילקוט יוסף מועדים עמוד רמח].

לימוד בליל ט"ו בשבט

יש נוהגים לעשות לימוד בליל ט"ו בשבט, וקוראים מענינא דיומא, (עיין עמוד ח'), וכל הקורא פסוק בזמנו מביא טובה לעולם. מכל מקום יש ללמוד "בהבנה" ככל האפשר, ובפרט יש ללמוד בהלכות השייכות לדיני ט"ו בשבט, בעניני ערלה ותרומות ומעשרות, ובדיני קדימה בברכות [לעיל סימן ריא].

אכילת פירות שנשתבחה בהם ארץ ישראל

נוהגים להרבות באכילת מיני פירות של אילנות בליל ט"ו בשבט, ובעיקר פירות שנשתבחה בהם ארץ ישראל, להראות בזה שהוא ראש השנה לאילנות, ולברך עליהם ברכות הראויות להם. ומנהג יפה הוא. [ילקוט יוסף מועדים עמוד רמח].

עריכת הסדר לפני ברכת המזון

כשחל ט"ו בשבט בימי החול, לכתחלה אין להביא הפירות לאחר ברכת המזון, כדי להרויח ברכה אחרונה, מחשש שהוא גורם לברכה שאינה צריכה. ורק אם טעו והניחום לאחר ברכת המזון על ידי שכחה וכיוצא, מותר להביאם, ויברך לפנייהם ולאחריהם כהלכה [ילקוט יוסף מועדים עמוד רנ].

שהחיינו על אכילת האתרוג בט"ו בשבט

יש נוהגים לרקח האתרוג בסוכר ולעשותו ריבה ולאוכלו בליל ט"ו בשבט, ואין לברך עליו שהחיינו לכל הדיעות, הואיל וכבר בירך עליו שהחיינו בעת נטילתו עם הלולב ביום טוב של חג סוכות, ובזה יצא ידי חובה גם מברכת שהחיינו שעל האכילה, שהרי הוא כבירך בשעת ראייה על פרי חדש, שאינו חוזר ומברך בשעת אכילה.

אולם אשה צריכה לברך שהחיינו בט"ו בשבט בעת אכילת האתרוג, משום שאינה מברכת על הלולב. [ילקו"י מועדים עמ' רנ].

זהירות מתולעים!!!

פירות שמצויים בהם תולעים צריך שיפתחם ויבדקם לפני שיברך עליהם ברכת הנהנין. וצריך להזהיר מאד מדי פעם בפעם על בדיקת הפירות והירקות שמוחזקים בתולעים, שהוא איסור חמור, שהאוכל תולעת חייב חמשה לאוין. והרי זה משקץ נפשו ומטמא ליבו מעבודת הש"ת. [ילקוט יוסף מועדים עמוד רנ].



לימוד לט



סדר ליל ט"ו בשבט

אוכלים בט"ו בשבט כ-15 סוגי פירות שונים, עד כמה שאפשר פירות שנשתבחה בהם ארץ ישראל.
תוך כדי אכילתם נהגו לומר ט"ו "שירי המעלות" ממזמורי תהילים (הפרקים ק"כ - קל"ד).

אבי המשפחה או עורך הסדר פותח במקורו של ט"ו בשבט: ארבעה ראשי שנים הם באחד בניסן - ראש השנה למלכים ולרגלים באחד באלול - ראש השנה למעשר בהמה באחד בתשרי - ראש השנה לשנים ולשמיטין וליובלות, לנטיעה ולירקות באחד בשבט - ראש השנה לאילן, כדברי בית שמאי בית הלל אומרים בחמשה עשר בו!
יקחו מאכל העשוי מן החטה או שעורה - כגון עוגות ויברכו עליהם:

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם בורא מיני מזונות:

אחר שיאכלו מעט יאמרו פסוקים בענין חטה ולחם: ושמרת את מצות יהוה אלהיך ללכת בדרכיו וליראתו: כי יהוה אלהיך מביאך אל ארץ טובה ארץ נחלי מים עינת ותהמות יצאים בבקעה ובהר: ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש: ארץ אשר לא במספנת תאכל בה לחם לא תחסר כל בה ארץ אשר אבניה ברזל ומהרריה תחצב נחשת: ואכלת ושבעת וברכת את יהוה אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך: השמר לך פן תשכח את יהוה אלהיך לבלתי שמר מצותיו ומשפטי וחקתיו אשר אנכי מצוך היום: פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת: ובקרה וצאנך ירבין וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר לך ירבה: ורם לבבך ושכחת את יהוה אלהיך המוציאך מארץ מצרים מבית עבדים: המוליכך במדבר הגדל והנורא נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים המוציא לך מים מצור החלמיש: המאכלך מן המדבר אשר לא ידעו אבותיך למען ענתך ולמען נסתך להיטבך באחרייתך: ואמרת בלבבך כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה: וזכרת את יהוה אלהיך כי הוא הנתן לך כח לעשות חיל למען הקים את בריתו אשר נשבע לאבותיך פיוס הזה:

ישב רבן גמליאל ודרש: עתידה ארץ ישראל להצמיח פירות של לחם על העצים (שבת ל')

רעיונות

מהחטה עושים את הלחם שהוא עקר המזון של גוף האדם. חטה - בגימטריה 22, כנגד 22 אותיות התורה שהיא

עקר המזון של נשמת האדם.

יקחו כוס יין או מיץ ענבים ויברכו:

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם בורא פרי הגפן:

יאמרו פסוקים ומדרשים:

וין ישמח לבב אנוש להצהיל פנים משמן ולחם לבב אנוש יסעד:

למה היין נקרא גם יין וגם תירוש? יין - על שם שמביא ללילה לעולם, תירוש - שכל המתגרה בו נעשה רש. רב פהנא רמי: כתיב תירוש וקרינו תירוש, זכה - נעשה ראש, לא זכה - נעשה רש. (יומא ע').

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: מנין שאין אומרים שירה אלא על היין? שנאמר: "ותאמר להם הגפן החדלתי את תירושי המשמח אלהים ואנשים" אם אנשים משמח - אלהים במה משמח? מכאן, שאין אומרים שירה אלא על היין! (ברכות לה').

ר' יהודה בן בתירה אומר בזמן שבית המקדש קים אין שמחה אלא בבשר שנאמר: "וזהבת שלמים ואכלת שם ושמחת לפני ה' אלהיך" עכשיו אין שמחה אלא ביוין שנאמר: וין ישמח לבב אנוש:

יקח זית, ואם אין לו זית יקח תמר או תאנה או רמון ויברך בקול רם, ויכנו שבברכת העץ הזו הוא פוטר את כל פירות האילן שיש על השלחן (ואם רוצה להקדים קודם כל את הברכות על האדמה רשאי כמבואר לעיל בעמוד).

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם בורא פרי העץ

"ארץ זבת חלב ודבש" - ארץ שפירותיה שמנים כחלב ומתוקים כדבש!

פעם אחת נכנס רבי לבני ברק ומצא שם אשכול ענבים מנח והיה נראה כעגל בן שלש שנים:

פעם אחת הלך רבי יהושע לסכניו ומצא עז רבוצה תחת עץ התאנה וחלב שותת ממנה ודבש יוצא מן התאנה ומתערבבים זה בזה

לאחר אכילת זית יאמר:

"זית רענן יפה פרי תאר קרא ה' שמוך" כשם שהשמן מאיר - כך בית המקדש מאיר לכל העולם. שנאמר: "והלכו גוים לאורה", לכן נקראו אבותינו זית רענן שהם מאירים לכל באמונתם."



נמאס - אף ישׂראל גולים לבין האמות ולוקים מלקיות הרבה
ובכל זאת - אין מעשיהם נמאסים:

לאחר אכילת אתרוג יאמר:

ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר - זה האתרוג.
והוא מרמז על השכינה, ועל דוד המלך, ועל הנשמה
הטהורה של כל יהודי. ולכן צריך להיות נקי מכל פגם וזכר,
כי הנשמה טהורה היא וצריכה להשאר נקייה מחטאי העולם

לאחר אכילת תפוח יאמר:

כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים בצלו חמדתי וישבתי
ופריו מתוק לחכי:

למה נמשל הקב"ה לתפוח? לומר לך מה תפוח זה נראה
לעין בלא כלים אך באמת יש בו טעם וריח, כך הקב"ה חכו
ממתקים וכלו מחמדים ונראה לעובדי כוכבים ולא רצו לקבל
התורה, והיתה התורה בעיניהם כדבר שאין בו ממש, ובאמת
יש בו טעם וריח, טעם מנין? שנאמר (תהלים לד) טעמו וראו
כי טוב ה', ויש בו מאכל דכתיב (משלי ח) טוב פריי מחרוץ
ומפז, ויש בו ריח שנאמר (שיר השירים ד) וריח שלמתניך פריח
לבנון, אמרו ישׂראל אנו יודעין כחה של תורה לפיכך אין אנו
זזים מן הקב"ה ותורתו, שנאמר: בצלו חמדתי וישבתי ופריו
מתוק לחכי.

יקחו פרי מפרות האדמה ויברכו:

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם בורא פרי האדמה

יקחו מאכל כלשהו שברכתו "שהכל" (כמו סוכריה או שוקולד)
ויברכו:

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שהכל נהיה בדברו

שירים הקשורים לטו בשבט:

צדיק כתמר יפריח, עץ חיים היא, והיה כעץ שתול, ברכנו
ה' אלקינו, ארץ אשר תמיד.

ברכה אחרונה לאחר שתיית רביעית משקה או אחר פירות
שאינם משבעת המינים

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, בורא נפשות רבות,
וחסרונן על כל מה שבראת להחיות בהם נפש כל חי ברוך
חי העולמים.

לאחר אכילת תמר יאמר:

דרש רבי חייא בר לויגני: כתוב: צדיק כתמר יפריח כפארו
בלבנון ישגה, אם נאמר תמר למה נאמר ארו, ואם נאמר ארו
למה נאמר תמר?

אלו נאמר תמר ולא נאמר ארו הייתי אומר: מה תמר אין
גזעו מחליף - אף צדיק חס וחלילה אין גזעו מחליף - לכן
נאמר ארו,

אלו נאמר ארו ולא נאמר תמר, הייתי אומר: מה ארו אין
עושה פרות - אף צדיק חס וחלילה אין עושה פרות - לכן
נאמר תמר ונאמר ארו (תענית כה')

לאחר אכילת תאנה יאמר:

אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כתוב: "נוצר תאנה
יאכל פריה?"

למה נמשלו דברי תורה לתאנה? מה עץ תאנה זה כל זמן
שאדם ממשיך בו מוצא בו תאנים. אף דברי תורה כן כל
זמן שאדם הוגה בהם מוצא בהם טעם טוב.

לאחר אכילת רמון יאמר:

אמר ריש לקיש: פושעי ישׂראל אין אור גיהנם שולטת
בהן קל וחמר ממזבח הזהב, מה מזבח הזהב שאין עליו אלא
כעבי דינר זהב עמד כמה שנים ולא שלטה בו האור, פושעי
ישׂראל שמליאין מצוות כרמון שנאמר: כפלח הרמון רקתה.
ואמר רבי שמעון בן לקיש: אל תקרי רקתה אלא ריקתה,
שאפילו ריקנין שבין מליאין מצוות כרמון - על אחת כמה
וכמה" (ערוכין דף יט ע"א).

לאחר אכילת אגוז יאמר:

אל גנת אגוז ירדתי לראות באבי הנחל לראות הפךה
הגפן הנצו הרמנים.

למה נמשלו ישׂראל לאגוז מה אגוז זה אתה רואה אותו
כלו עץ ואין תוכו נפר, אך כשאפתה פוצעו אפתה מוצאו מלא
מגורות מגורות של אוכלים, כך ישׂראל - צנועים וענוותנים
במעשיהם ואין תלמידים שבהן נקרים ואין מתפארים
להכריז על שבחן, אך אם אפתה בודקם אפתה מוצא אותם
מלאים חכמה וכו', מה אגוז זה נופל בטיט ואין מה שבתוכו



אופן הבדיקה והשימוש בתוצרת חקלאית המצויה בט"ו בשבט

נלקט מסדרת הספרים 'תולעת שני' שנכתבה ע"י ראש המכון הגאון רבי שניאור זלמן רווח שליט"א



שם המוצר	אופן הבדיקה והשימוש
חמוציות מיובשות	חייב בדיקה, כמו "צימוקים"
חרובים	חוצים לשנים ובודקים ויזואלית
לדר באריות סגורות	בחזקת נקי
לדר באריות פתוחות	יש לבדוק ויזואלית
מלון	בחזקת נקי
מנגו מיובש	לבדוק ויזואלית
משמש מיובש	חוצים לשנים ובודקים ממול מקור אור
ענבים	להשרות במים עם חומר ולשטוף היטב תחת ברז
ערמונים	לפתוח ולבדוק
פומלה/פומלית	ראה לעיל "אשכולית"
פטל/אסנה	חייב בדיקה יסודית והבדיקה קשה
פיסטוקים	חייב בדיקה ויזואלית לאחר פתיחה
פפאיה - טרי/שימורים/מיובש	בחזקת נקי, את המיובש לבדוק ויזואלית
צימוקים	חייב בדיקה - להשרות 10% במים חמים ל-10 דקות, אם צפים חרקים יש לזרוק הכל, באם כל המדגם נקי אפשר להשתמש
קבוקים	לפתוח ולבדוק מדגמית
קיווי טרי או מיובש	בחזקת נקי, את המיובש לבדוק ויזואלית
קלמנטינה	ראה לעיל "אשכולית"
רימון	חייב בדיקה ויזואלית לאחר הפתיחה
שזיף מיובש	לאחר פתיחה חייב בדיקה ממול מקור אור
שימורי פירות	בד"כ בחזקת נקי
שקדים מקולפים	חייב בדיקה ויזואלית
שקדים עם קליפה קשה	חייב בדיקה ויזואלית לאחר פתיחה
תאנים	טרי מגידול מטופל היטב - לחצות, לקפל כלפי חוץ ולבדוק ויזואלית. טרי לא מטופל יובש - צריך בדיקה יסודית וקשה מאד
תות עץ	חייב בדיקה יסודית
תות שדה	לבחור השלימים, להוריד הפרת, להשרות כ-2 דקות במים וחומר ולערבב ביד. להוציא מהחומר, ולשטוף כל תות תחת ברז מים עם מברשת.
תמר לח	בחזקת נקי
תמר מיובש	לחצות, להסיר הגלעין ולבדוק יסודי
תפוז	ראה לעיל "אשכולית"
תפוז סיני מסוכך	בחזקת נקי
תפוז עץ - טרי / מיובש	בחזקת נקי

שם המוצר	אופן הבדיקה והשימוש
אבוקדו	בחזקת נקי
אבטיח	בחזקת נקי
אגוז ברזיל	בחזקת נקי
אגוז לוז עם קליפה	חייב בדיקה ויזואלית
אגוז מלך עם קליפה	חייב בדיקה ויזואלית
אגוז מקדמיה	בחזקת נקי
אגוז פקאן מסוכך	בחזקת נקי
אגוז פקאן מקולף	חייב בדיקה ויזואלית
אגוז פקאן עם קליפה	בחזקת נקי
אגוז צנובר	בחזקת נקי
אגוז קוקוס	בחזקת נקי
אגוז קשיו	חייב בדיקה ויזואלית
אגוזים ושקדים קצוצים	חייב בדיקה ויזואלית
אגס	בחזקת נקי
אוכמניות	חייב שטיפה. באם הפרי רך חייב בדיקה
אננס בשימורים	בחזקת נקי
אננס טרי	להוריד המשקעים בקילוף
אננס מיובש	חייב בדיקה ויזואלית
אפרסמון	להסיר העלה ולשטוף
אשכולית	זהירות מכנימות ע"ג הקליפה. באם הפרי רך מידי יש לבדוק פנימית
אתרוג מסוכך	בחזקת נקי
בטנים מצופים שוקולד	לפתוח ולבדוק מדגמית
בטנים מקולפים	חייב בדיקה ויזואלית
בטנים עם קליפה	בד"כ בחזקת נקי
בננה טריה	בחזקת נקי
בננה צ'יפס	בחזקת נקי
גוג'י ברי	חייב בדיקה, כמו "צימוקים"
גויאבה	לפרוס לפלחים ולבדוק
גרעיני אבטיח	לפתוח ולבדוק מדגמית
גרעיני דלעת	בחזקת נקי
גרעיני חמניות	לפתוח ולבדוק כל אחד
דובדבנים בסירופ - חמוץ	חייב בדיקה ויזואלית
דובדבנים בסירופ - מתוק	חייב בדיקה ויזואלית
דובדבנים מסוככים	יש לבדוק מידגמית
זיתים	בדיקה ויזואלית, וכשיש חשד יש לפתוח
חבושים	לפרוס לפלחים ולבדוק
חמוציות - טרי/מסוכך	בחזקת נקי

סעודת יתרו



ביום חמישי לפרשת יתרו
(יום חמישי הקרוב י"ח בשבט) **נוהגים בני עדת תונים לערוך סעודה מיוחדת. סעודה זו נקראת סעודת יתרו.**

מקור המנהג: מדוע עורכים את סעודת יתרו?

לסעודה המסורתית שלוש מקורות: האחד - זוהי סעודת הודיה על סיומה של מגפה שהפילה חללים רבים, בעיקר בקרב בנים זכרים, בתונים. המגפה נפסקה בשבוע של פרשת יתרו, ועל כן נקבעה לשבוע של פרשת יתרו. כיוון שאת הילדים שנפגעו במגפה נהגו להאכיל בבשר יונה, שנחשב בעל יכולת לחזק את החולים - עד היום נוהגים בסעודה זו לאכול בשר יונים.

השני - ההסבר השני למנהג הייחודי נעוץ בכך שבפרשה זו נקראים עשרת הדיברות. בתונים נהגו לתת לילדים שלמדו את קריאת התורה לקרוא בפעם הראשונה בחייהם את עשרת הדיברות. לציון האירוע החגיגי היו ההורים עורכים סעודת מצווה חגיגית. מאז השתרש המנהג לערוך לכבוד הילדים סעודה בשבוע של פרשת יתרו.

השלישי - בפרשת יתרו מצוינת הסעודה שנערכה

לכבודו של יתרו, עליה נאמר: "ויבוא אהרן וכל זקני ישראל לאכול לחם עם חותן משה לפני האלוקים". לזכרה של סעודה זו, בה סעדו גדולי ישראל את ליבם, נהגו בקהילה לערוך סעודה בשבוע זה.

חג הבנים

"יחודה העיקרי של סעודת יתרו היא העובדה שהילדים נחשבים עיקריים בה, ואכן סעודה זו נקראת גם 'חג הבנים'. כדי להדגיש את חשיבותם של הילדים, כל הסעודה מוגשת כסעודת ילדים, בכלים קטנים. הצלחות הן בגודל תחתיות של ספלי קפה ואף קטנות יותר. המזלגות בגודל מזלגות המוגשים עם עוגה. הכוסות הן בגודל כוסיות ליקר. בקבוקי השתייה או היין הם בגדלים של רבע או שליש ליטר. על השולחן מניחים פמוטות קטנים, ובהם נרות צבעוניים קטנים. הכל מיניאטורי וממלא חגיגי וייחודי מאוד.

מה אוכלים בסעודת יתרו, ומדוע?

המנה העיקרית בסעודת יתרו היא בשר יונה. מקובל לשחוט יונים כמספר הבנים במשפחה, ולאוכלם.

צדיקים במיתתם קרויים חיים



במגילת שיר השירים ופרק "אשת חיל", שרביט הזהב - על הש"ס. זבחי צדק - על הלכות שחיטה וטרפות. כתר תורה - דרשות. רבי יצחק כתב פיוטים רבים, המפורסם שבהם הוא אעופה אשכונה. פיוט נוסף המושר בפי יהודי מרוקו הוא "יונתי תמתי יקרה מפנינים". פיוטיו נדפסו בספר יגל יעקב.

בי"ד בשבט ה'תרע"ב יצא רבי יצחק למסע איסוף כספים עבור ישיבת "אביר יעקב", ושכר שומר חמוש שילווח אותו. בסמוך לעיירה תולאל התנפלה עליהם קבוצת שודדים ובמהלך חילופי היריות נסו השודדים אל היער מבלי ליטול את הכסף אולם כתוצאה מפגיעת כדור השיב את נשמתו ליוצרה. יהי זכרו ברוך וזכותו תגן עלינו.

סגולת הערך

סגולה נפלאה שהחלה להתוודע בשנים האחרונות היא לקנות בקבוק ערק, לכתוב עליו את הישועה הנצרכת ולהטמינו לשנה הבאה ליום הילולת הצדיק ובו פותחים את הבקבוק ומספרים על הנס שנעשה בזכות הצדיק.

וכך נכתב בקונטרס 'ויצא יצחק לשוה בשדה': "ביום י"ד בשבט טוב לקנות בקבוק עראק, ולכתוב עליו את הישועה לה זקוקים בנוסח הבא: "קניתי בקבוק זה לכבוד הצדיק רבי יצחק בן רבי יעקב דמן תולאל ובעזרת ה' כאשר איוושע (ומפרט לאיזו ישועה בדיוק זקוק). אפתח את הבקבוק בהילולת הצדיק לשנה הבאה".

אי"ה ביום ראשון י"ד שבט יום הילולתו זיע"א

רבי יצחק אבוחצירא

נולד בריסאני ונקרא על שם האר"י. התגורר ופעל בעיר הולדתו, בה למד את תורת הנגלה והנסתר בישיבת אביו ועם חכמי משפחתו, ביניהם אחייניו רבי דוד אבוחצירא והבבא סאלי. לאחר מספר שנות לימוד בישיבה, החל להסתגר בחדרו וללמוד בפרישות. כבר בגיל 16 כתב הקדמה לספרי אביו, ובגיל 23 החל ללמד תלמידים ולכתוב את ספריו. אף על פי שלא נשא בתפקיד רשמי בישיבה, היה לו מעמד חשוב בקרב יהודי תאפילאלת, והוא נשלח מספר פעמים לגייס כספים עבור הישיבה. בזמן לא ידוע נסע לארץ ישראל ושהה בה תקופה מסוימת, ובסופה חזר למרוקו, לכל המאוחר בשנת ה'תרס"ג. בארץ ישראל נישא לבתו של הרב משה בן נאים, והתגרש ממנה בשובו למרוקו.

הוא נודע כצדיק וקדוש וכבעל רוח הקודש. בחורף ה'תרע"ב יצא למסע התרמות נוסף לישיבה. במהלך המסע, ביום שישי י"ד בשבט, נורה למוות בידי שודדים סמוך לעיר תולאל. נקבר בתולאל באותו יום, סמוך לכניסת השבת. קברו בתולאל שמור היטב, ומהווה אתר עלייה לרגל.

רבי יצחק כתב וחיבר ספרים רבים, והם: תולדות יצחק הכולל את הספרים הבאים: אלף המגן - חידושים על התנ"ך לפי סדר הא' - ב', לב טהור - דרשות, שבת הגדול - מראה כיצד כל תרי"ג המצוות ומצוות דרבנן רמוזות במילה "שבת", שערי בינה - על הפסוק הראשון

סרקו את הברקוד המצורף

והצטרפו אלינו לאתר "אור הנר",

באתר זה תוכלו לקבל את העלוני מכל השנים סרטונים ושיעורים בהלכה ובאגדה

באהבה רבה



לפניא שלומה

דודית
בת עמליה
יצחק בן חנה

לבנכה והצלחה

מרדכי ויפה
מודנו זב"ב
ליאור ושייר
מודנו

לבנכה והצלחה

אלג'דיה
בת מרים
מרים (מיד)
בת רות

תפילה מיוחדת ליום ט"ו בשבט

טוב ונכון לומר ביום ט"ו בשבט בשחרית פסוקים אלו ובקשה זו (לשון חכמים ח"א סימן ל"ו)

ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עשה פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ ויהי כן.

אנא יהוה הושיעה-נא היום הזה לאילן הוא ראש השנה. אנא יהוה הצליחה-נא היום הזה לאילן הוא ראש השנה. אנא יהוה הרויחה-נא היום הזה לאילן הוא ראש השנה. אנא יהוה הטיבה-נא היום הזה לאילן הוא ראש השנה. אנא יהוה ברה-נא היום הזה לאילן הוא ראש השנה.

אל נא, פצה שנה זו משמיר ושיית, וברך עץ שמן וזית. אל נא, במטר רוח חרבוני ישימון, וברך גפן ותאנה ורמון. אל נא, רומם עצת עוללי טפוחים, וברך אגוז ותמר וטפוחים. אל נא, צדקה מעמד כל יפסק, וברך חרוב וקרוסטמל ואפרסק. אל נא, חלץ קהלה אשר אליך תערג, וברך תותן והאגוז והאתרוג.

תפילה מהבן איש חי לבקש ביום ט"ו שבט בפרטות על האתרוג

שיזדמן לו אתרוג טוב בחג סוכות (לשון חכמים ח"א סימן ל"ו)

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שתברך כל אילנות האתרוג להוציא פרותיהם בעתם ויוציאו אתרוגים טובים יפים ומהדרים ונקיים מכל מום ולא יעלה בהם חזזית, ויהיו שלמים ולא יהיה בהם שום חסרון ואפלו עקיצת קוצ, ויהיו מצויים לנו ולכל ישראל אחינו בכל מקום שהם, לקיים בה מצות נטילה עם הלולב בחג הסוכות שיבא עלינו לחיים טובים ולשלום כאשר צויתנו בתורתך ע"י משה עבדך ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפות תמרים וענף עץ עבות'. ויהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שתעזרנו ותסייענו לקיים מצוה זו של נטילת לולב והדס וערבה ואתרוג כתקונה בזמנה בחג הסוכות שיבא עלינו לימים טובים ולשלום בשמחה ובטוב לב, ותזמין לנו אתרוג יפה ומהדר ושלם וכשר כהלכתו ויהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שתברך כל מיני האילנות ויוציאו פרותיהם ברבוי שמנים וטובים, ותברך כל הגפנים שיוציא ענבים הרבה שמנים וטובים כדי שיהיה היין היוצא מהם מצוי לרב לכל עמך ישראל לקיים בו מצות קדוש ומצות הבדלה בשבתות ובמים טובים, ויתקיים בנו ובכל ישראל אחינו מקרא שכתוב "לך אכל בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך כי כבר רצה אלקים את מעשיך" באתי לגני אחותי פלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי, אכלו רעים שתו ושכרו דודים יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי.

תפילה מיוחדת לאתרוג נאה

